

Вінницький національний технічний університет
Кафедра підприємництва, логістики та менеджменту
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки

ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

(обов'язковий)

I (бакалаврський) рівень вищої освіти
2020-2021 н.р.

Освітня програма Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Спеціальність 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Викладач: Шварц І. В.

Мова викладання: українська

Семестр – 1

Кредитів ЕКТС – 5

Лекцій – 36 год. (денна форма), 12 год. (заочна форма)

Практичних – 36 год. (денна форма), 8 год. (заочна форма)

Самостійна робота – 78 год. (денна форма), 130 год. (заочна форма)

Вид контролю: екзамен

Передумови для вивчення дисципліни. Дисципліна «Основи підприємництва» базується на знаннях студентів з дисциплін «Вступ до фаху», «Економічна теорія». Ця дисципліна безпосередньо пов'язана і доповнює такі дисципліни, як «Підприємництво у ЗЕД», «Інноваційна діяльність».

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи підприємництва» є сформуванню у майбутніх спеціалістів систему знань про сутність, значення, функціонування та регулювання підприємництва.

Компетентності:

Інтегральна компетентність - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 8. Здатність застосовувати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

СК 11. Здатність створення та ведення власного бізнесу на базі стартап проектів з використанням інноваційних та інформаційних технологій.

Результати навчання:

2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

18. Знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній і біржовій діяльності.

21. Знати основи організації та ведення власного бізнесу на базі стартап проектів з використанням інноваційних та інформаційних технологій.

Тематика

Змістовий модуль 1. Сутність, види та правові засади підприємництва.

Тема 1. Виникнення, розвиток та сутність підприємництва.

Тема 2. Правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні.

Тема 3. Державне регулювання підприємницької діяльності.

Тема 4. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності.

Тема 5. Виробнича підприємницька діяльність.

Тема 6. Підприємництво у сфері торгівлі та посередництва.

Тема 7. Підприємництво у сфері надання кредитно-фінансових послуг.

Тема 8. Підприємництво у сфері страхування та консалтингових послуг.

Тема 9. Фермерське господарство як форма підприємницької діяльності.

Тема 10. Регіональні особливості підприємництва на Вінниччині.

Змістовий модуль 2. Управління, фінансування та оподаткування підприємницької діяльності.

Тема 11. Мале підприємництво в Україні.

Тема 12. Механізм створення власної справи.

Тема 13. Менеджмент та маркетинг в підприємницькій діяльності.

Тема 14. Планування підприємницької діяльності.

Тема 15. Підприємницький ризик та управління ним.

Тема 16. Фінансування підприємницької діяльності.

Тема 17. Оподаткування підприємницької діяльності.

Тема 18. Етика і культура підприємницької діяльності.

Тема 19. Зовнішньо-економічна підприємницька діяльність та її регулювання.

Теми семінарських занять – навчальним планом не передбачені

Теми практичних занять

1. Розвиток теорій підприємництва. Сутність та характерні риси підприємництва. Суб'єкти та об'єкти підприємництва. Приватна власність як економічна основа підприємницької діяльності. Презентація бізнес-ідей
2. Свобода підприємницької діяльності, принципи здійснення підприємницької діяльності. Господарський кодекс – законодавча база здійснення підприємницької діяльності.
3. Сутність, завдання, функції, методи, форми та принципи державного регулювання підприємницької діяльності. Необхідність державного регулювання підприємницької діяльності. Передумови та механізми державного регулювання підприємництва. Патентування та ліцензування підприємницької діяльності. Державна підтримка та сприяння розвитку підприємництва.
4. Підприємство: ознаки, класифікація. Об'єднання підприємств в Україні. Господарські товариства та їх види.
5. Виробниче підприємство та його складові. Основні принципи раціональної організації виробництва. Інноваційне підприємство та інноваційне підприємництво. Фактори, що впливають на розвиток інноваційного підприємництва. Венчурний бізнес та його ознаки.
6. Комерційне підприємництво. Основні цілі та завдання торгово-промислової палати. Напрямки розвитку підприємництва в сфері торгівлі. Посередницьке підприємництво. Види посередників. Товарні біржі.

7. Функції кредитно-фінансових установ. НБУ його завдання та функції. Комерційні банки. Фондовий ринок та його суб'єкти. Фондова біржа.
8. Суб'єкти страхової угоди. Види страхування. Зобов'язання страховика та страхувальника. Послуги бізнес-консалтингу. Пріоритетні та перспективні напрямки розвитку консалтингового ринку України. Інжиніринг як вид підприємництва та його особливості.
9. Фермерські господарства в Україні. Права та обов'язки членів фермерського господарства. Майно фермерського господарства. Припинення діяльності фермерського господарства.
10. Запити ринку Вінниччини щодо підприємницьких структур у різних галузях. Особливості бізнес-середовища Вінницької області та основні чинники розвитку бізнес-клімату регіону.
11. Економічна сутність малого підприємництва. Функції малого підприємництва. Особливості розвитку малого бізнесу в Україні та закордоном.
12. Технологія заснування власної справи: вибір ідеї та визначення раціональної стартової стратегії, засновницькі документи та їх підготовка, формування статутного фонду, державна реєстрація підприємництва. Типові моделі кар'єри у бізнесі. Стиль керівництва у бізнесі. Шляхи досягнення успіху у власному бізнесі.
13. Сутність менеджменту та його роль у розвитку підприємництва. Система підприємницького управління. Сутність та організація маркетингу. Реклама в маркетинговій діяльності.
14. Зміст та види планування. Принципи та методи планування діяльності підприємства. Бізнес-план як основа створення підприємства. Зміст та принципи комерційного розрахунку.
15. Причини та сутність підприємницького ризику. Види ризику. Управління ризиками у підприємницькій діяльності. Способи оцінки підприємницьких ризиків. Шляхи та методи зниження ризику в підприємницькій діяльності.
16. Організація фінансів підприємства. Фінансова діяльність у підприємницькому управлінні. Фінансово-кредитна підтримка підприємництва. Краудфандинг.
17. Сутність та види податків. Податкова система України, її завдання та функції. Особливості оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Державний бюджет України.
18. Поняття та еволюція принципу етичної та соціальної відповідальності підприємництва. Підприємництво та навколишнє природне середовище. Підприємництво та споживачі. Підприємництво та захист конкуренції. Принципи ділової етики. Основні етичні напрямки підприємництва.
19. Сутність та види зовнішньо-економічної підприємницької діяльності. Торговельний та платіжний баланс країни. Експорт та імпорт товарів, робіт та послуг. Міжнародний бізнес.

Методи навчання та техніки, які будуть використовуватись

Основними методами навчання є:

- лекція-візуалізація;
- навчальна дискусія;
- презентація;
- спільні розробки;
- обговорення ситуаційного завдання;
- інтерактивні методи;
- консультації.

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання представлені у вигляді задач, тестів, творчих завдань. Передбачено виконання індивідуальних завдань на практичних заняттях та у вигляді домашніх завдань.

Студенти заочної форми навчання після вивчення всіх тем виконують контрольну роботу.

Крім того, за рішенням кафедри студенти готують доповіді на щорічну науково- теоретичну конференцію викладачів, співробітників та здобувачів ВНТУ.

Форми та методи контролю. Відповідно до вимог регламенту навчального процесу для успішного засвоєння знань здобувачами та об'єктивного їх оцінювання здійснюється систематичний поточний контроль знань, наприкінці вивчення курсу передбачається підсумковий контроль. Контроль знань здобувачів здійснюється на практичних заняттях. Поточний контроль організовано у формі вибіркового усного опитування та виконання практичних завдань. Модульний контроль організовано у формі тестових завдань. Оцінювання рівня виконання індивідуальної роботи робиться на основі перевірки змісту роботи та її захисту у формі доповіді. Підсумковий контроль передбачає складання іспиту.

Оцінювання результатів навчання

Модуль 1		Модуль 2	
Практичні заняття	Бали	Практичні заняття	Бали
Тема 1 (усна доповідь, практ.завдання)	2	Тема 11 (усна доповідь, практ.завдання)	3
Тема 2(усна доповідь, практ.завдання)	2	Тема 12 (усна доповідь, практ.завдання)	3
Тема 3(усна доповідь, практ.завдання)	2	Тема 13 (усна доповідь, практ.завдання)	2
Тема 4(усна доповідь, практ.завдання)	3	Тема 14 (усна доповідь, практ.завдання)	2
Тема 5(усна доповідь, практ.завдання)	3	Тема 15 (усна доповідь, практ.завдання)	3
Тема 6(усна доповідь, практ.завдання)	3	Тема 16 (усна доповідь, практ.завдання)	3
Тема 7(усна доповідь, практ.завдання)	3	Тема 17 (усна доповідь, практ.завдання)	3
Тема 8(усна доповідь, практ.завдання)	3	Тема 18 (усна доповідь, практ.завдання)	2
Тема 9(усна доповідь, практ.завдання)	3	Тема 19 (усна доповідь, практ.завдання)	2
Тема 10 (усна доповідь, практ.завдання)	3		
СРС №1(усна доповідь)	5	СРС №2(усна доповідь)	5
Колоквіум 1(тести)	8	Колоквіум 2(тести)	7
Сума за модуль 1	40	Сума за модуль 1	35
Екзамен – 25 балів			
Сума за семестр 100 балів			

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів

Рівень компетентності	За нац. шкалою	За шкалою ЕКТС	Критерії оцінювання
IV Високий (творчий) «5»	відмінно	A	90-100б. Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин; виявлено глибокі знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин, сформовано необхідні практичні навички вирішувати професійні завдання з організації підприємницької діяльності і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів; усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального.
III Достатній (конструктивний) «4»	добре «4+»	B	82-89б. Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин; сформовано уміння викладати основні ідеї щодо організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур. Необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального.
	добре «4»	C	75-81б. Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин. Вміння викладати базові ідеї щодо підприємницької діяльності, а також практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо; усі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками.
II Середній (репродуктивний) «3»	задовільно «3+»	D	64-74б. Програмні результати досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, виявлено знання та розуміння основних положень підприємництва; необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
	задовільно «3»	E	60-63б. Програмні результати досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання завдань не виконано або якість виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального.
I Низький «2»	«незадовільно з можливістю повторного складання «2»	FX	35-59б. Програмні результати не досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
	«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни «2»	F	0-34б. Програмні результати не досягнуті. Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів за видами робіт

Рівень компетентності	За нац. шкалою	Критерії оцінювання		
		Усна доповідь	Практичне завдання	Колоквіум (тести)
IV Високий (творчий) «5»	відмінно	5 б.: здобувач повністю розкрив суть питання, надав правильне теоретичне тлумачення визначенням та категоріям.	5 б.: виставляється при правильному та безпомилковому проведенні необхідних розрахунків з поясненням і коментуванням отриманих результатів	16-17(18) б.: 90-100% правильних відповідей
III Достатній (конструктивний) «4»	добре	3-4 б.: здобувач розкрив суть питання, але у відповіді допущені неправильні обґрунтування окремих положень.	3-4 б.: при правильному і безпомилковому розв'язанні задачі, але без пояснень до розрахунків, без посилань на певні формули чи методики, при відсутності або помилкових коментарях до отриманих результатів	13-15 б.: 75-89% правильних відповідей
II Середній (репродуктивний) «3»	задовільно	1-2 б.: здобувач не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань	1-2 б.: виставляється, якщо при виконанні допущені помилки, які свідчать про недостатнє знання формул або методик розв'язання відповідних задач	10-12 б.: 60-74% правильних відповідей
I Низький «2»	незадовільно	0 б.: за повну відсутність відповіді	0 б.: виставляється у випадку, якщо задача не розв'язана взагалі	0-9 б.: 0-59% правильних відповідей

Політика курсу

Викладач та всі здобувачі, що вивчають цей курс, зобов'язуються дотримуватись таких положень «Кодекс етики ВНТУ», «Положення про академічну доброчесність студентів та науково-педагогічних працівників ВНТУ», «Положення про рейтингову систему оцінювання досягнень студентів у ВНТУ» та розуміють, що за їх порушення несуть особисту відповідальність.

Базові інформаційні ресурси

1. ННР дисципліни «Основи підприємництва» в системі JetIQ. Режим доступу: https://iq.vntu.edu.ua/b04213/html/nlr/nlr.php?card_id=2394&id=1135&renum=1
2. Он-лайн лекції (практичні) у вигляді відео зв'язку за допомогою корпоративного засобу Google Meet. Режим доступу: <https://meet.google.com/bec-tcag-dhn>
3. Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.] ; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 493 с.
4. Синицина Г.А., Рачкован О.Д. Основи бізнесу та підприємницької діяльності : конспект лекцій / Г.А. Синицина, О.Д. Рачкован. – Харків : ХДУХТ, 2019. – 93 с.
5. Гаєвська Л. М. Підприємництво та його оподаткування [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Л. М. Гаєвська, О. І. Марченко, Т. В. Паєнтко ; Держ. податк. служба України, Нац. ун-т держ. податк. служби України. – 2-ге вид., перероб. та допов. – Ірпінь : НУДПСУ, 2014. – 316 с.
6. Гой І. В., Т. П. Смелянська Підприємництво [текст] : навч. посіб. К. : "Центр учбової літератури", 2013. – 368 с.
7. Кучеренко В. Р., Доброва Н. В., Квач Я. П., Осіпова М. М. Основи бізнесу. Практичний курс (збірник вправ, задач, тестів та ситуаційних завдань): Навч. посіб. / За ред. В. Р. Кучеренка. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 176 с.
8. Підприємництво: психологічні, організаційні та економічні аспекти [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [С. Д. Максименко та ін.] ; Київ. нац. торг.- екон. ун-т. – К. : КНТЕУ, 2012. – 719 с
9. Варналій З.С. Основи підприємництва: Навчальний посібник./З.С. Варналій - 3-тє вид., випрал. і допов. - К. : Знання-Прес, 2006. - 285 с.
10. Виноградська А.М. Основи підприємництва: Навч. Посібник – 2-е видання перероблене і доповнене. – К.: Кондор – 2008. – 544 с.
11. Сизоненко В.О. Сучасне підприємництво: Навчальний посібник. - К. : Знання-Прес, 2008. - 440 с.
12. Варналій З.С. Мале підприємництво основи теорії і практики. - Вид. 4-те, стереотип. - К. : Знання, 2008. - 302 с.
13. Козловський, В. О. Основи підприємництва [Текст]: практикум : навчальний посібник /В. О. Козловський, Б. В. Погріщук; МОН України, ТДЕУ, Вінницький інститут економіки.– Тернопіль: ТзОВ "Терно-Граф", 2006.– 336 с.

14. Підприємництво та бізнес культура [Текст] : навч. посіб. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. / С. В. Волошина [та ін.] ; ДВНЗ «Криворізьк. нац. ун-т», Криворізьк. екон. ін-т. – Сімф. : ДІАЙП, 2012. – 355 с.
15. Комерційна діяльність: підручник /П.Ю. Балабан, М.П. Балабан, Т.Л. Міт'яєва, О.М. Михайленко, Л.О. Попова, М.М. Хурма; [за ред. П.Ю. Балабана].- Харків:Світ Книг, 2015. - 452с.
16. Филевич Л.Г., Попова Л.О., Прядко О.М. та інші Комерційна діяльність: навчальний посібник. – Харків: ХДУХТ, 2014. - 225 с.
17. Посохов І. М. Управління ризиками у підприємстві: навчальний посібник / І. М. Посохов. – Харків : НТУ «ХП», 2015. – 220 с.
18. Хурса М.М. Комерційна діяльність на ринку товарів і послуг: Навчально-методичний посібник – Полтава, РВВ ПУЕТ, 2012. – 199 стор.
19. Балабан П.Ю. Комерційна діяльність: Підручник. – Х.: Світ Книг, 2015. – 452 с.
20. Васильєва Т.А. Банківське фінансування інноваційної діяльності: Монографія. – Суми: Ділові перспективи, 2006. – 60 с.
21. Козьменко С.М., Ареф'єва О.В., Глущенко В.В. Гроші та кредит Навчальний посібник – Харків: Вид. ХНЕУ, 2008. – 370 с.
22. Проблеми державного регулювання діяльності малих підприємств: Наук.-метод. посіб. / Т.В. Березянюк, О.В. Ваганова, Р.В. Руднік;/ За ред. Березянюк Т.В. – К.: ПІДО НУХТ, 2012. – 120 с.
23. C Nieuwenhuizen C., Machado R. Basics of entrepreneurship [Text] / - Lansdowne, Cape Town : Juta Academic, 2004.- 401 p.
24. Sangram Keshari mohanty. Fundamentals of entrepreneurship [Text] / - PHI Learning Pvt. Ltd., Business & Economics? 2005. - 200 p.
25. Folayan, J.A. Fundamentals of Entrepreneurship for Entrepreneurial Skill Development [Text] / - Olajuyin Printers, Akure, Nigeria/ - 2018/
26. www.rada.gov.ua
27. www.smida.gov.ua
28. www.liga.net

Графік навчання

Денна форма – 14.09.2020-15.01.2021.

Заочна форма – 26.09.2020-5.10.2020.

Два варіанти навчання для студентів денної та заочної форми навчання:

- у разі стабілізації епідеміологічної ситуації - змішаний режим навчання, що передбачає поєднання аудиторних та дистанційних занять;
- у разі збереження та загострення несприятливої епідемічної ситуації - організація навчання в дистанційній формі.

Для студентів денної форми навчання 1-ий тиждень лекційні заняття за дистанційною формою, 2-ий тиждень практичні аудиторно.